

Voetgangerstraining bij verkeerslichten

Doelgroep

Eerste graad van de lagere school.

Lesdoel

De leerlingen

- kunnen gepast reageren op de kleuren van verkeerslichten voor voetgangers.
- kunnen onder nauw toezicht oversteken bij verkeerslichten.

Materiaal

- groen en rood A4-blad
- foto's verkeerslichten (bijlage 1)
- foto's oversteekplaatsen (bijlage 2)
- zebrapadstroken of stoepkrijt, linten
- twee 'sturen' (kartonnen bordjes, hoepels, deksels,...)

Beginsituatie

Wanneer leerlingen uit de eerste graad zich als voetganger in het verkeer begeven, is dat niet meer hand in hand met een volwassene. Daarom moeten ze de regels voor voetgangers kennen. Zo moeten ze gepast kunnen reageren op verkeerslichten.

Les

Vooraf

- Plak het rode en groene A4-blad tegen elkaar. Als de lijm droog is, knip je de A4 in twee zodat er twee A5-kaarten ontstaan met een rode en een groene zijde.

Inleiding

Houd de twee gekleurde kaarten omhoog waarbij je zowel de groene als de rode kant toont. Vraag de leerlingen waar hen dit aan doet denken. Laat verschillende leerlingen aan het woord. Stuur het gesprek in de richting van verkeer en stel daarbij de volgende vragen:

- Waar komen jullie deze kleuren tegen?
- In welke situaties komen de kleuren samen voor?
- Weten jullie in de buurt van de school (of waar je woont) verkeerslichten staan?
- Heb je al eens overgestoken aan een zebrapad met verkeerslichten?
- Weet je nog hoe je dat toen gedaan hebt? Waar en met wie?

Toon de twee foto's uit bijlage 1 op een groot scherm.

- Wat is er speciaal aan deze verkeerslichten?

Dit zijn verkeerslichten voor voetgangers. Je kan ze herkennen aan de afbeelding van een voetganger in het licht. Bij zo'n verkeerslicht is altijd een zebrapad aanwezig.

- Wat betekent het wanneer zo'n licht op rood of groen staat?

Bij een rood voetgangerslicht moeten de voetgangers die willen oversteken wachten op de stoep. Wanneer het licht op groen springt, mogen ze de straat oversteken. Als het licht weer op rood springt wanneer je nog aan het oversteken bent, kan je het best goed doorstappen naar de overkant.

Laat de leerlingen naast hun bank rechtstaan. Vertel dat je hun reactievermogen gaat testen. Wanneer je de groene kant van het kaartje omhoog houdt mogen ze ter plaatse stappen (of lopen). Wanneer je de rode kant toont, moeten ze stilstaan als een standbeeld. Wissel zo een paar keer af en laat de leerlingen daarna terug gaan zitten.

Soms is de situatie iets anders. Toon de foto's uit bijlage 2 op een groot scherm en vraag de leerlingen of ze zien wat er speciaal is aan die oversteekplaatsen. Geef de volgende uitleg bij de foto's.

Drukknop*

Bij deze verkeerslichten hangt er een knop aan de verkeerspaal. Als er zo'n drukknop voor voetgangers is, dan moet je die indrukken om groen te krijgen. Het is dus niet omdat de auto's moeten stoppen voor een rood licht, dat voetgangers automatisch groen krijgen. Deze verkeerslichten worden namelijk geregeld in functie van het aanwezige verkeer.

Middenberm

Hier is in het midden van het zebrapad een berm die je moet oversteken. Wanneer je aan het oversteken bent, kan het gebeuren dat het licht op rood springt. Als je de berm nog niet gepasseerd bent, moet je daar wachten tot het weer groen is voor jou. Als je de berm al wel gepasseerd bent, stap je door tot aan de overkant. *(je kan terloops ook vermelden dat een persoon met een fiets aan de hand, ook een voetganger is en de regels voor voetgangers moet volgen)*

Oefenen op de speelplaats

Ga met de klas naar de speelplaats. Neem de rood/groene kaartjes mee. Maak met de linten twee stoepranden en leg of teken er een zebrapad tussen (zoals de opstelling op de foto).

Oefening 1: oversteken aan een zebrapad

De helft van de klas staat naast elkaar aan de stoeprand. De andere helft staat achter hen zodat ze een dubbele rij vormen. Vraag de leerlingen of ze weten wat ze moeten doen wanneer ze veilig willen oversteken aan een zebrapad. Laat enkele leerlingen aan het woord en kom tot de volgende stappen:

1. stop aan de stoeprand
2. kijk meerdere keren naar links en rechts
3. steek recht over als de rijbaan veilig is
4. blijf opletten tijdens het oversteken
5. stap goed door, maar ren niet

Doe daarna de stappen voor, terwijl je benoemt wat je doet. Laat de eerste rij leerlingen oversteken, terwijl ook zij benoemen wat ze doen. Laat ook de tweede rij zo oversteken. Als alle leerlingen aan de overkant zijn, herhaal je de oefening.

Stel nu de leerlingen per 2 op in een rij aan het zebrapad. Ze herhalen de oefening en steken per 2 over bij het zebrapad. Zo kan je makkelijk feedback geven indien nodig. De leerlingen die aan de overkant zijn, kijken hoe de andere leerlingen oversteken.

Tip: meer oefeningen om oversteken in te oefenen kan je vinden in het Voetgangersbrevet Zilver via www.verkeerschool.be. Hier kan je de handleiding (met oefeningen en testparcours) en de voetgangersbrevetten gratis bestellen.

Oefening 2: oversteken aan een zebepad met verkeerslichten

De helft van de klas staat naast elkaar aan de stoep-rand, enkele leerlingen staan achter hen, een tweetal leerlingen krijgen een 'stuur' en spelen autobestuurder. Jij staat aan de overkant naast het zebepad. Toon een rood/groen kaartje en vertel dat ze moeten oversteken terwijl jij voor verkeerslicht speelt. Welke stappen moeten ze nu doorlopen? Laat enkele leerlingen aan het woord en kom tot de volgende stappen:

1. stop aan de stoeprand
2. steek over als het groen is, wacht als het rood is
3. maak oogcontact met eventuele bestuurders die het zebepad kunnen dwarsen
4. stap flink door, ook als het verkeerslicht op rood springt tijdens het oversteken

Toon de rode kant van het kaartje en laat de leerlingen van de eerste rij beginnen met de oefening. Ze spreken stap 1 en 2 hardop uit. Draai dan het kaartje met de groene kant naar voren. De leerlingen steken over terwijl ze stap 3 en 4 benoemen. Praat met hen mee. Laat ook de tweede groep op die manier oversteken. Als iedereen aan de overkant is herhaal je de oefening.

Stel nu de leerlingen per 2 op in een rij aan het zebepad. Ze herhalen de oefening en steken per 2 over bij het zebepad. De leerlingen die aan de overkant zijn kijken hoe de andere leerlingen oversteken. Je kan ook een van de leerlingen eens voor verkeerslicht laten spelen. Of de autobestuurders afwisselen.

Vermeld dat autobestuurders voorrang moeten geven aan voetgangers op een zebepad, maar dat de voetgangers toch goed oogcontact moeten maken om er zeker van te zijn dat de bestuurder hen gezien heeft.

Oefening 3: oversteken aan een zebepad met verkeerslichten en een berm:

Leg de linten van de stoeprand nu twee keer zo ver uit elkaar en maak met lint of stoepkrijt een middenberm met aan weerskanten een zebepad. Vraag aan de leerlingen of ze nog weten wat ze moeten doen als ze oversteken aan een zebepad met verkeerslichten en een middenberm. Laat enkele leerlingen aan het woord en kom tot de volgende stappen:

1. stop aan de stoeprand
2. steek over als het groen is, wacht als het rood is
3. maak oogcontact met eventuele bestuurders die het zebepad kunnen dwarsen
4. stap flink door en stop bij de eerstvolgende veilige plaats als het verkeerslicht op rood springt tijdens het oversteken, dat kan de berm of de overkant van de straat zijn

Laat de leerlingen per 2 oversteken terwijl ze de stappen hardop benoemen. Draai de kaartjes af en toe op rood zodat de leerlingen juist moeten reageren op de situatie. Geef feedback waar nodig.

Oefenen in het echte verkeer

Als er een zebrapad met een voetgangerslicht in de schoolomgeving aanwezig is, kan je eventueel ook daar een keer oefenen. We laten leerlingen van de eerste graad niet alleen in het verkeer, dus zorg voor twee extra begeleiders zodat jij steeds met de leerlingen mee kan oversteken. Maak duidelijke afspraken met de leerlingen voor je in het verkeer begeeft.

Deel de groep in twee en laat elke begeleider een groep meenemen zodat er telkens een groep langs weerskanten van het zebrapad staat. De leerlingen wachten er op een veilige plaats op de stoep. De eerste twee leerlingen steken over aan het verkeerslicht. Jij stapt net achter hen zodat je kan ingrijpen indien nodig. De leerlingen benoemen de stappen voor ze ze uitvoeren en aan de overkant sluiten ze achter de rij wachtende leerlingen aan. Jij stapt samen met de volgende twee leerlingen weer naar de overkant, waar ook zij bij de andere groep aansluiten. Zo steek je samen met alle leerlingen over. Je kan de oefening eventueel nog eens herhalen zodat alle leerlingen nog een keer kunnen oversteken. Geef de leerlingen die staan te wachten de opdracht om elkaar te observeren en mee te benoemen wat de stappen zijn. Zijn er items die opvallen?

Wandel daarna terug naar de school en ga terug naar de klas.

Afsluiter

Vraag de leerlingen naar hun ervaringen met oversteken aan een zebrapad met en zonder verkeerslichten. Stel de volgende vragen en houd een klasgesprek:

- Heb je vandaag iets bijgeleerd?
- Zijn er dingen die je opvielen?
- Vind je het moeilijk om over te steken bij verkeerslichten? Zo ja, welk deel?
- Ga je dat in het vervolg anders doen? Zo ja, wat dan?

Herhaal de stappen van oversteken telkens je je met je klas te voet in het verkeer begeeft.

*Bron: <https://wegenenverkeer.be/veelgestelde-vragen/defecten-aan-verlichting-en-verkeerslichten/de-druknop-werkt-niet-op-dit>

